

Onderstaande handige en volledige kijkwijzer hoort bij het boek dat we warm kunnen aanbevelen:
"Klaar voor CLIL. Het CLIL-handboek voor Vlaanderen en Nederland" (red. Liesbeth Martens en Piet Van de Craen, Acco 2017 - ISBN: 9789462927056)

1 EEN LOGISCHE LESOPBOUW

VOORGERECHT

	nee	±	ja
Ik expliciteer de talige en vakinhoudelijke doelen voor de leerlingen.			
Ik ga expliciet na wat de leerlingen al over het onderwerp weten.			

HOOFDGERECHT

a) INPUT (= de leerlingen maken kennis met de nieuwe leerstof)	nee	±	ja
Ik voorzie in verschillende soorten input (multimodale input): teksten, prenten, foto's, video, audio, verschillend bronnenmateriaal, concrete voorwerpen, aanschouwelijk materiaal...			

b) VERWERKING (= de leerlingen verwerken de nieuwe leerstof, maken zich die eigen)	nee	±	ja
Ik stel vragen die de cognitieve vaardigheden van de leerlingen aanscherpen.			
Ik moedig het expliciteren van denkprocessen aan.			
Ik besteed aandacht aan links met andere vakgebieden, met eerder geziene leerstof...			

c) OUTPUT (= de leerlingen verwerken de leerstof door zich talig te uiten, schriftelijk en/of mondeling)	nee	±	ja
Ik voorzie in taken met mondelinge output.			
Ik voorzie in taken met schriftelijke output.			

DESSERT

	nee	±	ja
Ik zorg voor een reflectiemoment waarop leerlingen kunnen terugkoppelen naar de eerder geformuleerde doelen.			

2 DOELEN

	nee	±	ja
Ik vertrek bij mijn lesvoorbereiding vanuit de – eventueel uitgezuiverde – vakinhoudelijke of vakoverstijgende kerndoelen die ik wil bereiken (kennis, vaardigheden en attitudes).			
Ik formuleer ook talige doelen en denk daarbij aan de vijf taalvaardigheden (luisteren, lezen, spreken, mondelinge interactie en schrijven) maar ook aan kennis (woordenschat en grammatica).			
Ik heb aandacht voor zowel BICS als CALP.			

3 SCAFFOLDING

a) Visuele en tekstuele scaffolding	nee	±	ja
Ik ondersteun zo goed mogelijk visueel; ik gebruik pictogrammen, afbeeldingen, foto's, maak een schets op het bord, gebruik gebaren enz.			
Ik voorzie in voldoende <i>graphic organizers</i> : mindmaps, tabellen, grafieken, schema's, diagrammen, zowel voor receptief als voor productief taalgebruik.			
Mijn didactisch materiaal en het leermateriaal voor de leerlingen bevatten een uitstekende ondersteunende en structurerende lay-out.			

b) Talige scaffolding	nee	±	ja
Ik gebruik consequent de doeltaal als voertaal en verwacht dat ook van de leerlingen. Zo komt behalve CALP, ook BICS aan bod. Ik gebruik of tolereer Nederlands alleen als er een meerwaarde is.			
Ik plan mondelinge en schriftelijke activiteiten/oefeningen waarin de leerlingen de nieuwe woordenschat of structuren kunnen inoefenen en hergebruiken.			
Ik pols af en toe of de leerlingen nog 'mee' zijn; ik peil naar hun begrip.			
Ik besteed expliciet aandacht aan nieuwe (vak)terminologie en presenteer die ook visueel (geschreven woorden, dus niet alleen mondeling).			
De leerlingen leren de relevante nieuwe terminologie ook in het Nederlands.			
Ik help de leerlingen aandacht te hebben voor de manier waarop de vreemde taal functioneert en scherp zo hun talige autonomie aan (<i>noticing</i>).			
Indien nodig voorzie ik in woordverklaringen, zowel mondeling als schriftelijk.			
We gebruiken een persoonlijk (PIF) of een klassikaal woordenschatdocument (bv. poster).			
Ik ondersteun de leerlingen in hun mondelinge en schriftelijke productie aan de hand van spreek- of schrijfkaders, een sjabloon enz.			

c) Taalstrategieën	nee	±	ja
Ik besteed expliciet aandacht aan taalstrategieën voor de receptieve vaardigheden (luisteren, lezen). Ik moedig mijn leerlingen aan om deze strategieën toe te passen.			
Ik besteed expliciet aandacht aan taalstrategieën voor de productieve vaardigheden (spreken, schrijven). Ik moedig mijn leerlingen aan om deze strategieën toe te passen.			

4 FEEDBACK, OMGAAN MET FOUTEN EN EVALUATIE

	nee	±	ja
Ik geef <i>feed up</i> , <i>feed back</i> en <i>feed forward</i> aan de leerlingen, zowel qua taal als qua inhoud, waarmee ze een stap verder raken in hun leerproces.			
Ik formuleer taakgerichte, procesgerichte en zelfregulerende feedback.			
Ik geef de leerlingen de kans om te kennen te geven wat ze geleerd hebben, wat ze moeilijk vinden, waar hun bekommernissen liggen enz.			
Ik verbeter op een doordachte manier taalfouten indien dat relevant is.			
Ik bewaak <i>alignment</i> : de leerdoelen, -activiteiten en evaluatie liggen in elkaars verlengde.			
Ik ben kritisch t.o.v. de testen die ik de leerlingen laat maken; ik toets ze af op een aantal parameters: mate van <i>scaffolding</i> , vereiste taal- en cognitieve vaardigheid, aard van de leerstof.			
Ik zorg voor heldere evaluatiecriteria en gebruik duidelijke evaluatieroosters (<i>rubrics</i>).			
Ik betrek de leerlingen bij het opstellen van de evaluatiecriteria en voorzie ook in een rol voor <i>self</i> - en <i>peer-assessment</i> .			
Ik hanteer een helder systeem voor rapportering van de talige en vakinhoudelijke leerresultaten met het oog op het positief stimuleren van het leerproces van de leerling.			
Ik maak afspraken met mijn collega vreemde taal voor feedback op en evaluatie van de taalcomponent.			

5 MULTIMODALE INPUT

	nee	±	ja
Ik voorzie in multimodale input, waarbij ik een goed evenwicht tussen talig en cognitief niveau bewaak.			
Ik werk liefst met authentiek materiaal; ik weet waar/hoe ik dat kan vinden en hoe ik het optimaal kan didactiseren voor de CLIL-klas.			

6 ACTIEF LEREN

	nee	±	ja
Ik bouw zo veel mogelijk (inter)actief en breinvriendelijk leren in: zowel bij het voorgerecht, bij de verschillende fasen van het hoofdgerecht als bij het dessert.			
Ik zorg voor de noodzakelijke voorwaarden voor actief leren: een veilige en geborgen leer- en leefomgeving, een gestructureerd klasmanagement en respect voor de GIPS-principes van coöperatief leren (gelijke deelname, individuele aanspreekbaarheid, positieve wederzijdse afhankelijkheid en simultane actie).			